# Ослобођење: Интервју са првим замјеником високог представника Тамиром Васером

*Разговарала: Вилдана Селимбеговић*

**Ослобођење: Савјет за имплементацију мира (Peace Implementation Council – PIC) у Босни и Херцеговини ни овај пут није било јединствено?**

**Тамир Васер:** Нажалост, кад је дошло до коминикеа, Руска Федерација није могла подржати тај текст.

**Ослобођење: Зашто?**

**Тамир Васер:** Руси треба да објасне зашто тако мисле, али што се тиче тренутне ситуације након поплава у БиХ, у Управном одбору PIC-а је постојала потпуна солидарност и у вези с тим амбасадори су и раније дали изјаву. У току наших разговора на самој сједници имали смо и брифинг о тренутној ситуацији и у вези са дуготрајним опоравком који Босну и Херцеговину тек чека након овога свега. Многе чланице PIC-а, ако не и све, дале су до знања да већ пружају помоћ било билатерално било мултилатерално кроз друге организације. Тако да је у том контексту заиста постојала потпуна подршка грађанима БиХ у опоравку од ове страшне трагедије.

**Ослобођење: Тај опоравак је неминовно врло дугачак, дуготрајан процес. Можете ли објаснити како би у овом часу OHR описао стање у Босни и Херцеговини?**

**Тамир Васер:** Као што смо већ рекли, заиста је трагична ситуација, која ће захтијевати врло дуготрајан опоравак и у смислу економије и у смислу живота великог дијела становништва. Многи људи су остали без домова, радних мјеста, без услова за живот. А све то долази у ситуацији која је сама по себи тешка у земљи, у смислу економије и незапослености. Тако да без обзира на то што је сада ријеч о једној истинској катастрофи, не смијемо заборавити да је ова земља и прије те катастрофе била суочена са изузетно тешком ситуацијом. Зато је једна од кључних ствари о којој смо унутар PIC-а разговарали управо та да су и ове поплаве још више истакле важност и значај и потребу да се разговори у сљедећа четири и по мјесеца, колико је остало до избора, воде о конкретним стварима као што су политике и стратегије побољшања економије, јачања запослености и борбе против корупције.

**Ослобођење: Коминике је поновио неколико стратешких ствари које се односе на БиХ, али и одаслао врло јасну поруку политичким лидерима да је вријеме да се уозбиље. Међутим, и сами сте свједоци да се чак и ова ужасна трагедија користи рецимо у Добоју за политичке обрачуне. Ко ће реаговати, хоће ли OHR?**

**Тамир Васер:** Мислим да су грађани већ реаговали сасвим јасно: од великог броја људи могло се чути да су исфустрирани у вези са реакцијама у овако тешкој ситуацији. Често чујем људе како кажу: „Нећу гласати, јер се то не тиче мене и мог живота; то су само политичке игре, то су само људи који се баве сопственим животима, а не нашим...“ Али управо оно што смо видјели посљедњих неколико дана, показује колико је важно имати функционалне институције.

**Ослобођење: И колико је битно имати више од нула марака на рачуну Цивилне заштите.**

**Тамир Васер:** Управо то. Институције и функционалност институција је нешто о чему се одлучује на изборима. Ја се заиста надам да ће једна од позитивних ствари које ће произаћи из ове огромне трагедије бити разумијевање грађана да избори јесу важни у том смислу.

**Ослобођење: Људи се буне и на понуду, можда је и у томе проблем?**

**Тамир Васер:** Мислим да је и то тачно. Разговарао сам с пуно људи који су рекли да не знају за кога би гласали. Али имају неколико опција, могу размотрити странке које раније нису узимали у разматрање. Или можда могу наћи страначку листу па на њој пронаћи два или три имена, доста ниско, и одабрати људе које знају и мисле да ће ствари направити на другачији начин имајућу у виду изборни систем у овој земљи, тако имају могућност да те људе погурају ка врху листе. А још постоји опција да људи размисле да и сами могу

учествовати на изборима као кандидати.

**Ослобођење: Постоји и опција да се међународна заједница, чији сте и Ви репрезент, а која је добрим дијелом утицала на то да се одлучивање из Парламента измјести у разноразне шесторке, ангажује и врати Парламенту и институцијама власти њихове ингеренције?**

**Тамир Васер:** Мислим да је међународна заједница и раније, а наставиће тако и у будућности, сарађивала и радила кроз институције власти. Јер, у крајњој линији, рјешење у вези са одлуком у предмету Сејдић-Финци и закон о имовини одбрамбених структура, и економске реформе које треба донијети, све то захтијева одређени број руку у неколико парламената. Али једна од суштинских ствари је да странке морају дозволити да институције функционишу. Посебно Савјет министара треба да буде тијело које шаље приједлоге у Парламент. Парламентаме комисије треба да буду мјеста за вођење расправа, за мијењање приједлога. И када на тај начин институције буду функционисале, онда ће цијелој земљи ићи пуно боље. Ако погледате коминике PIC-a, видјећете да се управо на томе инсистирало: вријеме је да институције раде, не смије се ићи на одмор прије избора. А институције се такође морају оформити врло брзо након избора и морају одмах почети радити на кључним реформама. Економска ситуација ове земље већ је била тешка прије дешавања у посљедњих неколико дана, сада је још пуно горе, и Босна и Херцеговина једноставно себи не може приуштити да ствари иду онако како су до сад ишле.

**Ослобођење: Да ли је PIC разговарао и о томе да се нађу начини, условно речено, другачијег приступа БиХ због садашње ситуације?**

**Тамир Васер:** Стратегија и циљ за БиХ остају исти, а ми, наравно, увијек размишљамо да ли треба доћи до промјене у тактици. Једно питање о коме се доста разговарало на сједници PIC-a био је пакт за раст, који покреће Европска унија већ сљедеће седмице. Не треба вам никакво испитивање јавног мнијења да знате да су кључна питања за грађане ове земље радна мјеста, економија, побољшање економије, а процес који се покреће намијењен је баш тим питањима.

**Ослобођење: Да, али БиХ нема механизме координације са ЕУ. Како ћемо се убацити у пројекат?**

**Тамир Васер:** Што се тиче самог механизма координације везаног и за тај процес, одговор треба дати Европска унија. Али, свака децентрализована земља као што је БиХ мора имати начин да се одлуке доносе ефикасно. Ми се стално и изнова увјеравамо да је управо то у БиХ слаба тачка. Људи желе рјешења, њих не занимају расправе о овлаштењима, о подјели надлежности, они желе рјешење. Увијек и изнова и на крају људи ове земље буду на губитку, зато што политичари расправљају о процесу умјесто о резултатима које треба да постигну.

**Ослобођење: Људи су на губитку, али зато политичари свој мандат заврше са добитком и подебљаним имовинским картоном. И уопште се не обазиру на народ, а све мање, руку на срце, и на OHR: јесте ли уочили, најблаже речено, мањак реакција на извјештај високог представника поднесен Уједињеним нацијама?**

**Тамир Васер:** Оног дана када је високи представник поднио свој извјештај УН-у, сви смо почели увиђати колике су размјере поплаве. Али, већ одавно је јасно било да је ријеч о нашем извјештају, било да је ријеч о закључцима Савјета ЕУ или пак упозорењу PIC-a... шта год да је у питању политички лидери ове земље увијек нађу начин да то или игноришу или пак нађу једну позитивну ствар у тим извјештајима и онда се фокусирају на њу. Управо зато је битно имати слободне и активне медије у овој земљи, да та питања стално постављају политичарима.

**Ослобођење: Политичари се на медије обазиру таман колико и на извјештај о себи поднесен Уједињеним нацијама. Шта ће бити у Мостару, хоће ли бити избора?**

**Тамир Васер:** Мора бити избора у Мостару.

**Ослобођење: Када?**

**Тамир Васер:** Грађани Мостара већ пет година не могу да гласају. Скоро двије године немају Градско вијеће, самим тим им је тешко да добију буџет, самим тим застале су инвестиције и самим тим застало је запошљавање. Ово није питање које се тиче неке политичке игре, него је питање које се заиста тиче

живота људи. И грађани Мостара морају бити у прилици да у октобру изађу на биралишта и изаберу Градско вијеће заједно са осталим званичницима на општим изборима.

**Ослобођење: Како то извести?**

**Тамир Васер:** Још има времена да се усвоји рјешење како би се омогућили избори у Мостару, дакле заједно локални и општи ове године. Још је на столу онај оквирни документ који је прошле године усвојило шест странака, али имамо проблем са СДА и ХДЗ-ом. Те двије странке морају бити дио сваког рјешења до којег се дође, али не могу бити једини дио тог рјешења. Лидери тих странака су у више наврата јавно рекли да раде на рјешењу за Мостар. Али кад год сам ишао у посјету Мостару, нисам нашао озбиљне доказе да се то заиста и дешава. Једино што јесмо видјели јесте покушај ХДЗ-а да погура рјешење кроз Савјет министара и Дом народа за који не би било бошњачких гласова. Када се то деси ХДЗ-у БиХ, онда говоре да је то страшна повреда Устава БиХ, да је то пријетња њиховом животу у БиХ и да су угрожени. А истовремено су спремни користити исту тактику према другима, што мени никако не показује спремност за компромис. Али, често смо у овој земљи били свједоци да се у посљедњем моменту долазило до договора, још има времена и заиста желим да вјерујем да ови страначки лидери заиста воде рачуна о грађанима Мостара, да људи заиста имају функционалан град, а не још једно неријешено питање које ће надживјети изборе.

**Ослобођење: Да ли је можда рјешење да СДП буде преговарач, пошто је СДП на федералном нивоу у коалицији са СДА, а на државном у коалицији са ХДЗ-ом?**

**Тамир Васер:** СДП је у овом процесу играо врло конструктивну улогу, они су једна од шест странака која је помогла да се усвоји оквирни документ. Заиста морам да похвалим Анера Жуљевића из Мостара, из те странке, који и даље говори о налажењу рјешења и о фокусирању на економију. Када би ове двије друге странке такође предложиле људе који би били ангажовани у том процесу, који би се њиме бавили са истом темељитошћу, са истим духом изналажења рјешења, мислим да би ситуација била доста другачија. Али то је проблем са којим се суочавамо у различитим облицима, различитим формацијама, тако да не желим да кажем да ја фаворизујем једну странку: у овом часу говорим о овом конкретном питању.

**Ослобођење: О Мостару су разговарали Изетбеговић и Човић, у име СДА и ХДЗ-а БиХ, а Анер Жуљевић је кантонални лидер СДП-а. Колико новинари знају, кантонални лидери ХДЗ-а и СДА не желе ни да разговарају?**

**Тамир Васер:** Изетбеговић и Човић су у својим изјавама рекли да ће локални лидери из њихових странака наставити разговоре које су они започели. Када је OHR покренуо овај процес разговора о Мостару, све странке су именовале људе било са нивоа града или кантона као преговараче у том процесу. И онда је стало.

**Ослобођење: Како ће поплављена Босна испунити услове за Европску унију?**

**Тамир Васер:** Ни непоплављена Босна и Херцеговина није правила пуно напретка кад је то у питању. Заиста мислим да ће све ово што се дешава показати колико је важно имати функционалне институције, колико је важно да постоји сарадња између различитих дијелова земље и колико је важно имати на уму чињеницу да без обзира на то којој етничкој групи припадате, из којег ентитета долазите, да су вам оне основне потребе исте. И можда ће, кажем, можда, управо то схватање почети да мијења ситуацију док идемо кроз чишћење земље, па онда опоравак земље и можда баш то преусмјери ствари и направи их лакшима.

**Импресиван ангажман ОС БиХ**

**Тамир Васер:** Јуче је овдје био генерални секретар NATO-а и, нажалост, ова земља није постигла никакав напредак кад је ријеч о имовини од времена његове посљедње посјете. Међутим, имовина није једина ствар коју БиХ мора ријешити да би ушла у NATO. Оружане снаге и Министарство одбране морају спровести реформу како би заиста могли функционисати унутар NATO-а. Оно чему смо управо свједочили посљедњих неколико дана је био заиста импресиван рад Оружаних снага када је ријеч о помагању грађанима БиХ. Оружане снаге су показале да су способне да раде у свим дијеловима земље са свим грађанима и у интересу свих грађана. Заиста су у ономе што су учинили били прави хероји. Мислим да су они побољшали свој рад и функционалност посебно кад имамо на уму снијежне падавине од прије двије године, када су

биле критике на њихов рачун да је реакција била спора. Мислим да је то дио једног здруженог рада на реформи и министра Ибрахимовића и министра Осмића, руководства Оружаних снага и да то има позитиван ефекат. Мислим да то помаже бољој припремљености ових институција да испуне стандарде NATO-а чак и у ситуацији кад није ријешено питање имовине.